

مقیاس اضطراب بیماری کرونا

Corona Disease Anxiety Scale

علی پور، قدمی، علی پور و عبدالله زاده (۱۳۹۸)^۱

مقیاس اضطراب کرونا ویروس (CDAS²)

این ابزار جهت سنجش اضطراب ناشی از شیوع ویروس کرونا در کشور ایران تهیه و اعتبار یابی شده است. نسخه نهایی این ابزار دارای ۱۸ گویه و ۲ مؤلفه (عامل) است. گویه‌های ۱ تا ۹ علائم روانی و گویه‌های ۱۰ تا ۱۸ علائم جسمانی را می‌سنجد. این ابزار در طیف ۴ درجه‌ای لیکرت (هرگز=۰، گاهی اوقات=۱، بیشتر اوقات=۲ و همیشه=۳) نمره‌گذاری می‌شود؛ بنابراین بیشترین و کمترین نمره‌ای که افراد پاسخ‌دهنده در این پرسشنامه کسب می‌کنند بین ۰ تا ۵۴ است. نمرات بالا در این پرسشنامه نشان‌دهنده سطح بالاتری از اضطراب در افراد است. پایایی این ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای عامل اول ($\alpha=0/879$)، عامل دوم ($\alpha=0/861$) و برای کل پرسشنامه ($\alpha=0/919$) به دست آمد. همچنین مقدار $\lambda-2$ گاتمن^۳ برای عامل اول ($\lambda-2=0/882$)، عامل دوم ($\lambda-2=0/864$) و برای کل پرسشنامه ($\lambda-2=0/922$) به دست آمد. جهت بررسی روایی وابسته همبستگی به ملاک این پرسشنامه از همبسته کردن این ابزار با پرسشنامه GHQ-28 استفاده شد که نتایج نشان داد پرسشنامه اضطراب کرونا با نمره کل پرسشنامه GHQ-28 و مؤلفه اضطراب، نشانه‌های جسمانی، اختلال در کارکرد اجتماعی و افسردگی به ترتیب برابر با ۰/۴۸۳، ۰/۵۰۷، ۰/۴۱۸، ۰/۳۳۳ و ۰/۲۶۹ است و کلیه این ضرایب در سطح ۰/۰۱ معنادار بود. در جدول ۱ شاخصه‌های توصیفی «میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی» عامل‌های پرسشنامه گزارش شد.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

عامل	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
علائم روانی	۱۲/۸۶	۶/۲۸	-۰/۱۳	-۰/۶۷

^۱ علی پور، احمد، قدمی، ابوالفضل، علیپور، زهرا، عبدالله زاده، حسن (۱۳۹۸) اعتباریابی مقدماتی مقیاس اضطراب بیماری کرونا (CDAS) در

نمونه ایرانی، فصلنامه علمی-پژوهشی روانشناسی سلامت، ۸(۳۲): ۱۶۳-۱۷۵

^۲ Corona Disease Anxiety Scale

^۳ Guttman

۱/۳۰	۱/۳۷	۵/۶۴	۴/۸۸	علائم جسمانی
-۰/۰۸	۰/۶۰	۱۱/۰۵	۱۷/۷۴	کل پرسشنامه

جهت بررسی روابط بین عامل‌های پرسشنامه از ماتریس همبستگی بین مؤلفه‌ها استفاده شد.

جدول ۲: ماتریس همبستگی بین عامل‌های پرسشنامه

متغیر	۱	۲
علائم روانی	۱	
علائم جسمانی	۰/۷۱۹**	۱
کل پرسشنامه	۰/۹۳۵**	۰/۹۱۹**

** ($P \leq 0/01$)

بررسی روایی تائیدی سازه

پس از بررسی شاخص‌های توصیفی این پرسشنامه و مطلوبیت مقادیر گزارش شده، جهت بررسی روایی سازه تائیدی و تعیین میزان برازش داده‌ها با مدل ۲ عاملی این ابزار، از روش تحلیل عاملی تائیدی با استفاده از نرم‌افزار Lisrel-8.8 استفاده شد. شاخص‌های برازندگی ریشه واریانس خطای تقریبی^۴ (RMSEA)، ریشه استاندارد واریانس پس‌مانده^۵ (SRMR)، شاخص برازندگی مقایسه‌ای^۶ (CFI)، شاخص نیکویی برازش^۷ (GFI) و شاخص نیکویی برازش تعدیل‌شده^۸ (AGFI) جهت سنجش برازندگی مدل استفاده شد. برای شاخص‌های برازندگی نقطه برش‌های متعددی توسط متخصصان مطرح شده است. برای مثال، مقدار مساوی یا کمتر از ۰/۰۵ برای ریشه واریانس خطای تقریب مقدار مساوی یا بالاتر از ۰/۹۶ برای شاخص برازندگی مقایسه‌ای، مقدار مساوی یا کمتر از ۰/۰۷ برای ریشه استاندارد واریانس پس‌مانده، نشان‌دهنده برازندگی کافی مدل است (جورسکوگ و سوربوم^۹، ۱۹۸۹). از طرف دیگر

⁴ Root Mean Square Error of Approximation

⁵ Standardized Root Mean Square Residual

⁶ Comparative Fit Index

⁷ Goodness of Fit Index

⁸ Adjusted Goodness of Fit Index

⁹ Joreskog & Sorbom

پیشنهاد شده است که اگر شاخص‌های برازندگی مقایسه‌ای، نیکویی برازش و نیکویی برازش تعدیل‌شده بزرگتر از ۰/۹ و شاخص‌های ریشه واریانس خطای تقریبی و ریشه واریانس پس‌ماند کوچکتر از ۰/۰۵ باشد بر برازش بسیار مطلوب و کوچکتر از ۰/۱ بر برازش مطلوب دلالت دارد (برکلی، ۱۹۹۰).

همانند تمام پرسشنامه‌های تشخیصی به علت برقرار نبودن مفروضه نرمال بودن چند متغیره در این پژوهش نیز از روش برآورد (ULS^{11}) استفاده شد. یافته‌های مربوط به شاخص‌های مدل حاکی از برازندگی مطلوب داده‌ها با مدل بود. مقدار $RMSEA$ برای پژوهش حاضر ۰/۰۸۶، شاخص نرم شده برازش (NFI) برابر با ۱، شاخص برازش تطبیقی (CFI) برابر با ۱، شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر با ۰/۹۹ و شاخص نیکویی برازش تعدیل‌شده ($AGFI$) برابر با ۰/۹۸ به دست آمد که بیانگر برازش مطلوب مدل با داده‌ها می‌باشد.

کلیه گویه‌های ابزار از بارعاملی و t -value مناسبی برخوردار بودند. همچنین مقدار پایایی ترکیبی (CR^{12}) برای علائم روانی ($Cr=0/83$)، علائم جسمانی ($Cr=0/84$) و برای کل پرسشنامه ($Cr=0/83$) به دست آمد. همچنین متوسط واریانس استخراج‌شده (AVE) برای هر دو عامل و کل پرسشنامه ۰/۶۱ به دست آمد.

پس از بررسی روایی و پایایی این ابزار، مقادیر رتبه درصدی و نمرات استاندارد T با استفاده از نرم‌افزار $Jmetrik-4.1.1$ محاسبه و گزارش شد. نمرات خام به خودی خود قابل تفسیر نیستند و برای مقایسه نمرات از یک جامعه به جامعه دیگر از نمرات استاندارد استفاده می‌شود. معروف‌ترین آن‌ها نمرات استاندارد Z است، اما با توجه به منفی بودن این نمرات با تبدیل خطی (میانگین ۵۰ و انحراف استاندارد ۱۰) به نمرات T تبدیل شدند که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است. با توجه به تعداد سؤالات کل پرسشنامه دامنه نمرات بین ۰ تا ۵۴ و برای علائم روانی و جسمانی با توجه به تعداد سؤالات هر عامل دامنه‌ای بین ۰ تا ۲۷ را در بر می‌گیرند.

جدول ۳: نمرات استاندارد و رتبه درصدی نمره کل پرسشنامه

نمره	رتبه	T	نمره	رتبه	T
------	------	-----	------	------	-----

¹⁰ Berkler

¹¹ unweighted least squares

¹² composite reliability

خام	درصدی	خام	درصدی	خام	درصدی	خام	درصدی
۱	۲/۷۸	۳۰/۸۵	۱۹	۵۸/۵۰	۵۲/۱۵	۳۷	۹۵/۴۲
۲	۴/۴۱	۳۲/۹۵	۲۰	۶۰/۹۵	۵۲/۷۸	۳۸	۹۵/۶۷
۳	۶/۳۷	۳۴/۷۶	۲۱	۶۴/۷۱	۵۳/۷۷	۳۹	۹۵/۹۲
۴	۸/۹۹	۳۶/۵۸	۲۲	۶۸/۱۴	۵۴/۷۲	۴۰	۹۶/۴۱
۵	۱۲/۹۱	۳۸/۶۹	۲۳	۷۰/۱۰	۵۵/۲۷	۴۱	۹۶/۸۱
۶	۱۶/۵۰	۴۰/۲۶	۲۴	۷۱/۹۰	۵۵/۸۰	۴۲	۹۷/۲۲
۷	۱۹/۴۴	۴۱/۳۸	۲۵	۷۴/۵۱	۵۶/۵۹	۴۳	۹۷/۵۵
۸	۲۱/۴۱	۴۲/۰۸	۲۶	۷۷/۹۴	۵۷/۷۰	۴۴	۹۷/۸۸
۹	۲۳/۶۹	۴۲/۸۴	۲۷	۸۰/۲۳	۵۸/۵۰	۴۵	۹۸/۳۷
۱۰	۲۶/۸۰	۴۳/۸۱	۲۸	۸۲/۳۵	۵۹/۲۹	۴۶	۹۸/۸۶
۱۱	۳۰/۸۸	۴۵/۰۱	۲۹	۸۴/۶۴	۶۰/۲۱	۴۷	۹۹/۳۵
۱۲	۳۵/۲۹	۴۶/۲۳	۳۰	۸۶/۲۷	۶۰/۹۳	۴۸	۹۹/۸۴
۱۳	۳۹/۰۵	۴۷/۲۲	۳۱	۸۷/۷۵	۶۱/۶۲	۴۹	۹۹/۸۶
۱۴	۴۲/۶۵	۴۸/۱۵	۳۲	۹۰/۵۲	۶۳/۱۲	۵۰	۹۹/۹۱
۱۵	۴۶/۲۴	۴۹/۰۶	۳۳	۹۲/۳۲	۶۴/۲۷	۵۱	۹۹/۹۴
۱۶	۴۹/۳۵	۴۹/۸۴	۳۴	۹۲/۸۱	۶۴/۶۲	۵۲	۹۹/۹۶
۱۷	۵۲/۲۹	۵۰/۵۷	۳۵	۹۳/۴۶	۶۵/۱۱	۵۳	۹۹/۹۸
۱۸	۵۵/۷۲	۵۱/۴۴	۳۶	۹۴/۴۴	۶۵/۹۳	۵۴	۹۹/۹۹

جدول ۴: نمرات استاندارد و رتبه درصدی علائم روانی

نمره خام	رتبه درصدی	T	نمره خام	رتبه درصدی	T	نمره خام	رتبه درصدی
۱	۲/۷۸	۳۰/۸۵	۱۰	۳۲/۰۳	۴۵/۳۳	۱۹	۸۴/۴۸
۲	۴/۵۸	۳۳/۱۲	۱۱	۳۶/۴۴	۴۶/۵۳	۲۰	۹۰/۲۰

۶۴/۹۹	۹۳/۳۰	۲۱	۴۷/۸۵	۴۱/۵۰	۱۲	۳۵/۰۱	۶/۷۰	۳
۶۶/۵۴	۹۵/۱۰	۲۲	۴۹/۲۶	۴۷/۰۶	۱۳	۳۶/۸۸	۹/۴۸	۴
۶۷/۷۹	۹۶/۲۴	۲۳	۵۰/۶۱	۵۲/۴۵	۱۴	۳۹/۵۸	۱۴/۸۷	۵
۶۸/۶۶	۹۶/۹۰	۲۴	۵۲/۴۸	۵۹/۸۰	۱۵	۴۱/۴۴	۹/۶۱	۶
۶۹/۴۱	۹۷/۳۹	۲۵	۵۴/۲۲	۶۶/۳۴	۱۶	۴۲/۴۶	۱۴/۸۷	۷
۷۲/۲۴	۹۸/۶۹	۲۶	۵۵/۶۰	۷۱/۲۴	۱۷	۴۳/۳۶	۱۹/۶۱	۸
۷۹/۴۱	۹۹/۸۴	۲۷	۵۷/۷۰	۷۷/۹۴	۱۸	۴۴/۳۰	۲۲/۵۵	۹

جدول ۵: نمرات استاندارد و رتبه درصدی علائم جسمانی

نمره خام	رتبه درصدی	T	نمره خام	رتبه درصدی	T	نمره خام	رتبه درصدی	T
۶۸/۰۳	۹۶/۴۳	۱۹	۵۹/۱۵	۸۱/۹۸	۱۰	۴۴/۴۱	۲۸/۸۱	۱
۶۹/۷۱	۹۷/۵۶	۲۰	۶۰/۳۹	۸۵/۰۶	۱۱	۴۷/۸۳	۴۱/۴۰	۲
۷۱/۸۰	۹۸/۵۴	۲۱	۶۱/۶۶	۸۷/۸۲	۱۲	۴۹/۷۸	۴۹/۱۱	۳
۷۲/۷۸	۹۸/۸۶	۲۲	۶۳/۰۶	۹۰/۴۲	۱۳	۵۱/۷۲	۵۶/۸۲	۴
۷۴/۰۴	۹۹/۱۹	۲۳	۶۳/۸۷	۹۱/۷۲	۱۴	۵۳/۴۹	۶۳/۶۴	۵
۷۵/۸۵	۹۹/۵۱	۲۴	۶۴/۳۰	۹۲/۳۷	۱۵	۵۴/۹۶	۶۸/۹۹	۶
۷۶/۹۹	۹۹/۶۵	۲۵	۶۴/۸۹	۹۳/۱۸	۱۶	۵۶/۰۹	۷۲/۸۹	۷
۷۸/۶۵	۹۹/۷۹	۲۶	۶۵/۵۴	۹۳/۹۹	۱۷	۵۷/۳۲	۷۶/۷۹	۸
۸۱/۹۶	۹۹/۹۳	۲۷	۶۶/۵۸	۹۵/۱۳	۱۸	۵۸/۳۱	۷۹/۷۱	۹

با توجه به نمرات خام کسب شده در نمونه پاسخ دهنده به این پرسشنامه در کشور ایران نقطه برش این پرسشنامه تعیین شد. با توجه به دامنه نمرات استاندارد T، عامل های پرسشنامه و نمره کل شدت اضطراب به سه دامنه عدم اضطراب یا خفیف ($T \leq 39$).

متوسط ($40 \leq T \leq 60$) و شدید ($61 \leq T$) تقسیم شد. نتایج این تقسیم‌بندی در جدول زیر گزارش شد.

جدول ۶: شدت اضطراب کرونا بر اساس نمرات استاندارد T

نام عامل	عدم اضطراب یا خفیف	اضطراب متوسط	اضطراب شدید
علائم روانی	۰-۵	۶-۱۹	۲۰-۲۷
علائم جسمانی	۰-۱	۲-۹	۲۷-۱۰
کل پرسشنامه	۰-۱۶	۲۹-۱۷	۵۴-۳۰

مقیاس اضطراب بیماری کرونا

گویه ها	هرگز	گاهی اوقات	بیشتر اوقات	همیشه
۱ فکر کردن به کرونا مرا مضطرب می‌کند.				
۲ وقتی درباره تهدید کرونا فکر می‌کنم احساس تنش دارم.				
۳ درباره شیوع بیماری کرونا به شدت نگرانم.				
۴ می‌ترسم کرونا بگیرم.				
۵ فکر می‌کنم هر لحظه ممکن است کرونا بگیرم.				
۶ با کوچکترین علائم، فکر می‌کنم کرونا گرفته‌ام و خود را واری می‌کنم.				
۷ من نگران سرایت کرونا به اطرافیانم هستم.				
۸ اضطراب مربوط به کرونا فعالیت‌های مرا مختل کرده است				
۹ توجه رسانه‌ها به کرونا مرا نگران می‌کند				

				فکر کردن به کرونا خواب مرا مختل کرده است.	۱۰
				فکر کردن به کرونا مرا بی‌اشتها کرده است.	۱۱
				وقتی به کرونا فکر می‌کنم دچار سردرد می‌شوم.	۱۲
				وقتی به کرونا فکر می‌کنم تنم می‌لرزد.	۱۳
				وقتی به کرونا فکر می‌کنم موهای تنم سیخ می‌شود.	۱۴
				کرونا برای من به یک کابوس تبدیل شده است.	۱۵
				به خاطر ترس از کرونا فعالیت بدنی‌ام کم شده است.	۱۶
				صحبت کردن درباره کرونا با دیگران برایم دشوار است.	۱۷
				وقتی درباره کرونا فکر می‌کنم تپش قلب می‌گیرم.	۱۸

گویه‌های ۱ تا ۹ علائم روانی و گویه‌های ۱۰ تا ۱۸ علائم جسمانی را می‌سنجد. این ابزار در طیف ۴ درجه‌ای لیکرت (هرگز=۰، گاهی اوقات=۱، بیشتر اوقات=۲ و همیشه=۳) نمره‌گذاری می‌شود؛ بنابراین بیشترین و کمترین نمره‌ای که افراد پاسخ‌دهنده در این پرسشنامه کسب می‌کنند بین ۰ تا ۵۴ است. نمرات بالا در این پرسشنامه نشان‌دهنده سطح بالاتری از اضطراب در افراد است.

Corona Disease Anxiety Scale

		Nev er	Somet imes	Oft en	Alw ays
1	Thinking about Coronavirus makes me anxious				
2	I feel tense when I think about the Coronavirus threat.				
3	I am seriously worried about the prevalence of Coronavirus				
4	I am afraid of contracting Coronavirus				
5	I fear that I might contract Coronavirus anytime				
6	Minor symptoms make me think that I am contracting the virus, and I start checking myself				
7	I am concerned about transferring the virus to others around me.				
8	My anxiety about Coronavirus has interfered with my daily activities				
9	The mass Medias focus on Coronavirus makes me anxious				
10	Thinking about Coronavirus has interrupted my sleep				
11	I have lost my appetite because of thinking about Coronavirus				
12	I get a headache when I think about Coronavirus				
13	My body starts jittering when I think about Coronavirus				
14	I get goose bumps when I think about Coronavirus				
15	Coronavirus has become my nightmare				
16	I have less physical activity				

6	because of my fear of Coronavirus				
1 7	I find it hard to talk with others about Coronavirus				
1 8	I feel my heart beating when I think about Coronavirus				

منبع:

- علی پور، احمد، قدمی، ابوالفضل، علیپور، زهرا، عبدالله زاده، حسن (۱۳۹۸) اعتباریابی مقدماتی مقیاس اضطراب بیماری کرونا (CDAS) در نمونه ایرانی. فصلنامه علمی- پژوهشی روانشناسی سلامت. ۸(۳۲):۱۶۳-۱۷۵.

- Alipour, A., Ghadami, A., Alipour, Z., Abdollahzadeh, H. (2020). Preliminary validation of the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample. *QUARTERLY JOURNAL OF HEALTH PSYCHOLOGY*, 8(32), 163-175. doi: 10.30473/hpj.2020.52023.4756

WWW.2080.IR